

R é s u m é.

Le Faculté de Mécanique fut instituée dès l'inauguration de l'Ecole Polytechnique polonaise à Varsovie en l'année 1915. Dès le début cette Faculté fut réunie avec la Faculté d'Electricité et portait le nom de Faculté de Construction des machines et d'Electrotechnique. La division en deux Facultés distinctes eu lieu en 1921. Le programme est réparti en 4 années d'études. Les deux premières années sont consacrées à l'étude des principes fondamentaux, dès la troisième année commence la spécialisation qui comprend quatre cours: la spécialité des constructions générales, des constructions de communication, technologique et celle de l'aviation.

Chaque étudiant est tenu de faire une pratique de 6 mois dans quelque fabrique.

119 étudiants ont terminé jusqu'ici cette Faculté avec le grade d'ingénieur. — mécanicien.

4. Wydział Elektryczny (Elektrotechniczny).

La Faculté d'Electricité.

Ułożył prof. M. Pożaryski.

Przy zakładaniu Politechniki Polskiej w Warszawie na jesień 1915 roku wśród sześciu otworzonych wtedy wydziałów znajdujemy i Wydział Elektrotechniczny. Jednak w spisie wykładów na rok 1915—1916 dwa Wydziały Budowy Maszyn i Elektrotechniki są połączone razem ze względu na wspólność programów, przewidzianą wtedy dla roku I-go studjów. Z czasem programy różniczkowały się, ale z powodu małej liczby profesorów na Wydziale Elektrotechnicznym, aż do roku akademickiego 1920/21 włącznie, oba Wydziały Mechaniczny i Elektrotechniczny miały wspólną Radę Wydziałową, wspólnego dziekana, wspólne było także biuro dziekanatu.

Na wiosnę roku 1921 Wydział Elektrotechniczny ukonstytuował się samodzielnie. Pierwsza Rada Wydziałowa składała się z profesorów Wydziału Elektrotechnicznego: Mieczysława Pożaryskiego — prof. Elektrotechniki ogólnej, Leona Staniewicza — prof. Elektrotechniki teoretycznej, Stanisława Wysockiego — prof. Urządzeń elektrycznych i Konstantego Żórawskiego — prof. Ma-

szyn elektrycznych, oraz z zaproszonych profesorów Wydziału Mechanicznego, wykładających na Wydziale Elektrotechnicznym: Leona Karasińskiego — prof. Wytrzymałości tworzyw, Zygmunta Straszewicza — prof. Mechaniki teoretycznej, Bohdana Stefanowskiego — prof. Termodynamiki i Karola Taylora — prof. Silników spalinowych, razem ośmiu członków. Na dziekana powołano prof. Leona Staniewicza. Na jesieni 1921 r. prof. L. Staniewicz objął stanowisko rektora, zostały więc przeprowadzone nowe wybory, które przekazały obowiązki dziekana prof. Mieczysławowi Pożaryskiemu; na tem stanowisku prof. M. Pożaryski pozostawał aż do końca r. ak. 1924/25. Prodziekanem został wybrany i pozostawał do tegoż czasu prof. S. Wysocki.

W następnych latach skład Rady Wydziałowej i całego grona nauczającego stopniowo uzupełniał się. W roku akademickim 1921/22 Rada Wydziału powołała na Katedrę Urządzeń maszynowych inż. Antoniego Rogińskiego, a na Katedrę Fizyki doświadczalnej dr. Mieczysława Wolfkego, poza tem do wykładu Lamp elektrycznych inż. Edwarda Potempskiego. W następnym roku akademickim 1922/23 powołano na Katedrę Elektrotechniki mierniczej inż. Kazimierza Drewnowskiego i zaproszono do wykładów: Zakładów Wod-

LEON STANIEWICZ
Dziekan w r. 1921. Doyen en 1921.

nych prof. Michała Broszkę, Lamp katodowych — inż. Janusza Groszkowskiego i Budownictwa — arch. Tadeusza Zielińskiego. W roku akademickim 1923/24 powołano na Katedrę Prądów słabych inż. Romana Trehcińskiego i przeprowadzono habilitację docenta Kolejnictwa elektrycznego inż. Romana Podolskiego. Inż. Janowi Obrąpalskiemu powierzono nowo wprowadzone wykłady „Elektrotechniki górniczej i hutniczej“, inż. Konstantemu Dobrskiemu — wykłady z „Miernictwa teletechnicznego“, a inż. Januszowi Groszkowskiemu — wykłady z „Radjotechniki“.

W roku 1924/25 nazwę Wydziału zmieniono na „Wydział Elektryczny“.

Program Wydziału Elektrycznego, ustalony na wszystkich semestrach w roku akademickim 1921/22, obejmował w pierwszym roku studjów: Matematykę wyższą, Mechanikę teoretyczną, Chemię, Fizykę, Maszynoznawstwo, Encyklopedję technologii i Kształcenie techniczne. W roku drugim — zakończenie Matematyki, Mechaniki i Fizyki; Termodynamikę, Wytrzymałość tworzyw, Części maszyn i dwa przedmioty elektrotechniczne: Podstawy elektrotechniki i Pomiary elektrotechniczne. W roku trzecim — Dźwignice, Silniki cieplne i wodne, Pompy, Teorię Prądów zmiennych, Maszyny elektryczne, Urządzenia elektryczne i Tracę elektryczną. W roku czwartym półrocze pierwsze przeznaczone było na uzupełnienie przedmiotów roku trzeciego przez wprowadzenie dalszych działów poprzednio wymienionych nauk, poza tem wykładano nowe przedmioty: Teorię wysokich napięć, Technikę prądów szybkozmiennych i Technikę prądów słabych. Drugie półrocze roku czwartego pozostawiono głównie na pracę dyplomową z zakresu jednej z następujących dziedzin: Maszyn elektrycznych, Urządzeń elektrycznych, Techniki prądów szybkozmiennych, Trakcji elektrycznej oraz Elektrotechniki teoretycznej. Poza tem był nieobowiązkowy wykład Lamp elektrycznych. W ciągu całego roku czwartego wykładano przedmioty ogólnokształcące: obowiązkową Ekonomję polityczną i nieobowiązkowe: Prawoznawstwo i Zasady organizacji pracy. Obok wykładów były prowadzone ze studentami ćwiczenia rachunkowe i prace w laboratorjach. Z Matematyki, Mechaniki, Termodynamiki, Wytrzymałości tworzyw, Podstaw elektrotechniki, Teorii prądów zmiennych, Obliczenia przewodów, Maszyn elektrycznych i Kolejnictwa elektrycznego studenci rozwiązywali różne zagadnienia głównie liczbowe na tematy, mające związek z zastosowaniami praktycznymi. Poza tem studenci wykonywali rysunki części maszyn, urządzeń maszynowych i maszyn elektrycznych z odpowiednimi obliczeniami. Prace doświadczalne, głównie pomiarowe, w laboratorjach prowadzone były z fizyki, chemji, wytrzymałości tworzyw, badania wody i materiałów opałowych, badania silników cieplikowych i kotłów, pomiarów elektrycznych, badania maszyn elektrycznych, urządzeń prądów słabych i prądów szybkozmiennych.

Początkowo jednolity program studjów dla wszystkich słuchaczy różniczkował się stopniowo dla poszczególnych specjalności i ostatecznie na rok 1924/25 ułożono program dwóch lat ostat-

nich w dwóch kierunkach studjów: 1) w dziedzinie prądów silnych i 2) w dziedzinie prądów słabych i radjotechniki. Nadto pozostawiono studentom swobodny wybór jednego z kilku specjalnych przedmiotów, wykładanych dla powyższych działów. A więc na prądach silnych można do wyboru studjować: kolejnictwo elektryczne, czy też elektrotechnikę górnictw i hutniczą, a na prądach słabych poświęcić się radjotechnice czy też telegrafji i telefonji drutowej.

Przy układaniu tych specjalnych programów zdecydowano jednak zatrzymać w dotychczasowym zakresie wszystkie poprzednio wykładane podstawowe przedmioty mechaniczne i elektrotechniczne, wychodząc z założenia, że każdy inżynier-elektryk powinien być jaknajdokładniej obznajmiony z elementami nauk technicznych wogóle i elektrotechnicznych w szczególności, oraz powinien mieć szeroki pogląd na urządzenia elektryczne wogóle. Uznano to jako niezbędne dla należytego wykształcenia technika o wyższym poziomie naukowym, na barkach którego ma spocząć rozwój techniki i kierownictwo różnorodnymi urządzeniami elektrycznymi.

Kontrola studjów na Wydziale Elektrycznym polega na ocenianiu sprawozdań, składanych przez studentów, z prac rachunkowych i laboratoryjnych oraz na repetycjach i egzaminach. W czasie studjów studenci zdają repetycje z ćwiczeń i egzamina szczegółowe ze wszystkich przedmiotów w miarę ukończenia poszczególnych kursów. Po wykonaniu wszystkich prac i zdaniu egzaminów, objętych programem dwóch pierwszych lat, studenci otrzymują świadectwa półdyplomowe. W ciągu następnych dwóch lat studjów studenci zdają również egzamina szczegółowe i repetycje z ćwiczeń, poza tem jednak w końcu czwartego roku studjów opra-

MIECZYSLAW POŻARYSKI

Dziekan w latach 1921 — 1925.

Doyen en 1921 — 1925.

cowują pod kierunkiem profesorów specjalistów zagadnienia szersze, t. zw. pracę dyplomową czy to w postaci projektu urządzenia elektrycznego lub maszyny elektrycznej, czy też rozprawy teoretycznej albo większej pracy laboratoryjnej. Do zakresu studjów na Wydziale Elektrycznym należy również praktyka zawodowa wakacyjna: conajmniej w ciągu dwóch miesięcy przed otrzymaniem półdyplomu i w ciągu drugich dwóch miesięcy przed ostatecznym egzaminem dyplomowym. Zaleca się zaczynać praktykę w warsztatach mechanicznych, a następnie przechodzić kolejno wszystkie ważniejsze działy elektrotechniki. Z praktyki studenci składają sprawozdania co roku z opisami i rysunkami swoich prac.

Po zdaniu wszystkich egzaminów szczegółowych i wykonaniu powyżej przytoczonych prac student zostaje dopuszczony do ostatecznego egzaminu dyplomowego. Ostateczny egzamin dyplomowy składa się z dwóch części: z egzaminu pisemnego i ustnego. Dziedzinę egzaminu pisemnego wybiera student dowolnie z trzech zasadniczych przedmiotów: z Elektrotechniki teoretycznej, Maszyn elektrycznych i Urządzeń elektrycznych, z jedynym zastrzeżeniem, że przedmiot ten musi być z dziedziny innej niż ta, z której wzięto temat pracy dyplomowej. Egzamin ustny polega na omówieniu pracy dyplomowej i na pytaniach egzaminatorów z różnych przedmiotów w zakresie studjów Wydziału, szczególnie jednak z dziedziny pokrewnej do pracy dyplomowej. Na podstawie wyniku ostatecznego egzaminu dyplomowego oraz postępów, wykazanych podczas studjów, Rada Wydziału decyduje o przyznaniu stopnia inżyniera-elektryka z oceną dostateczną, dobrą lub bardzo dobrą.

Pierwsze dyplomy inżynierów-elektryków zostały przyznane w roku akademickim 1921/22 sześciu studentom. W roku 1922/23 czternastu studentom, w roku 1923/24 jedenastu, w roku 1924/25 piętnastu.

Z liczby wszystkich studentów, zapisanych na Wydziale Elektrycznym *), znaczna część studjowała na roku pierwszym i drugim, — zaledwie piąta część miała półdyplom. Odbiła się tu nieregularna nauka w latach wojny i ciężkie warunki finansowe, zmuszające wielu studentów do zarabkowania obok studjów. Wszystko to wywoływało znaczne opóźnienia w naukach.

Żeby wpłynąć na wydajniejszą pracę i uporządkowanie studjów Rada Wydziału wprowadziła rygory, ograniczające zapis na

*) Patrz „Statystyka“.

wyższe semestry, przez wymaganie zdania odpowiedniej liczby egzaminów i regularnego wypełniania ćwiczeń z programu pierwszych dwóch lat. Poza tem ograniczono czas studjów na Wydziale do lat 8-miu, którego przekroczyć nie można bez uzasadnionych powodów.

Od roku akad. 1922/23 napływ nowych kandydatów był tak znaczny (w roku akad. 1922/23 — 230, a w 1923/24 — 190), że Rada Wydziału była zmuszona urządzić egzamina wstępne konkursowe i wybierać kandydatów lepiej nadających się do studjów wyższych.

Główną troską Wydziału jest obecnie uzyskanie odpowiednich lokali i środków dla laboratoriów w celu rozszerzenia i pogłębienia prac studenckich i umożliwienia pracy naukowej gronu nauczającemu. Tą drogą spodziewamy się osiągnąć rozwój zamiłowania do pracy twórczej wśród młodzieży i utrzymanie zapału do pracy wśród profesorów. Wobec szczupłości części gmachu fizycznego, który obecnie jest przeznaczony na elektrotechnikę, zabiegamy o budowę gmachu osobnego wyłącznie dla elektrotechniki.

ROMAN TRECHCIŃSKI

Dziekan od r. 1925. Doyen député 1925.

Stworzywszy placówki do świadczalnej pracy naukowej, spodziewamy się zachęcić jednostki wybitniejsze do doskonalenia się w swoim zawodzie i do wykonywania prac na stopień doktora. Przewidując, że w niedługim czasie wypadnie przystąpić do nadawania stopni doktorskich młodym inżynierom, Wydział Elektryczny postanowił przede wszystkim nadać tytuły doktorów honorowych trzem starszym wybitnym elektrotechnikom polskim: Ignacemu Mościckiemu, Karolowi Franciszkowi Pollakowi i Aleksandrowi Rothertowi. W dniu 20 czerwca 1924 r. Rada Wydziału przyznała im tytuły doktora honorowego, Senat Akademicki po-

stanowienie to zatwierdził. W dniu 11-go stycznia 1925 r. odbyła się podniosła uroczystość wręczenia im dyplomów doktora honorowego elektrotechniki w obecności całego ciała profesorskiego Politechniki i przedstawicieli Rządu, społeczeństwa i studentów.

R é s u m é.

La Faculté d'Electricité et celle de Mécanique subsistèrent conjointement sous le nom de Faculté de Construction des machines et d'Electrotechnique jusqu'au l'année 1921. Dès ce moment la Faculté d'Electricité s'institua indépendamment. Les matières d'enseignement sont calculées pour 4 années d'études. Les premières deux années sont consacrées à l'enseignement des principes fondamentaux de l'objet en étudiant très en détail les mathématiques, la physique et les éléments théoriques de l'électrotechnique.

Etant donné l'importance et le développement de l'application des sciences electrotechniques, des cours spéciaux ont été établis aux semestres supérieurs traitant de la spécialisation des courants forts et des courants faibles. Chaque étudiant est tenu de faire au moins deux pratiques durant jusqu'à 4 mois.

46 étudiants ont terminé jusqu'ici cette Faculté avec le grade d'ingénieur-électricien.

5. Wydział Chemji.

La Faculté de Chimie.

Ułożyli prof. W. Świętosławski i prof. L. Szperl.

Wydział Chemji ma na celu kształcenie inżynierów chemików, przygotowanych do prowadzenia fabrykacji wszelkiego rodzaju przetworów przemysłu chemicznego. Wydział istnieje od chwili otwarcia polskiej Politechniki Warszawskiej w 1915 r.; otrzymał on po Politechnice rosyjskiej gmach chemji, zajmujący ogółem 3883 m² powierzchni. Gmach posiada trzy kondygnacje laboratoriów, w którym się mieszczą obok trzech audytorjów i biblioteki Zakłady: Chemji ogólnej, Chemji nieorganicznej, Chemji orga-